

КОНСТАНТИН ДМИТРИЕВИЧ

БАЛМОНТ (Бальмонт, 1867 – 1942) е руски поет, белетрист, преводач и есеист, представител на символизма и на Сребърния век на руската поезия. Автор е на десетки поетически и прозаически книги, а като преводач постига забележителна по своя мащаб и многоезичност рецепция на английска, френска, немска, словашка, испанска, грузинска, югославска, литовска, мексиканска, японска поезия. Балмонт превежда и български народни песни¹, които издава със заглавие *Златен сноп на българската поезия (Золотой сноп болгарской поэзии, 1930)*. Любовта към литературата, пробудена в най-ранно детство от неговата майка, по-

късно се съчетава със задълбочени интереси в областта на философията, историята, народното творчество. Дебютната му стихосбирка (*Сборник стихотворений, 1889*) не предизвиква читателски интерес и Балмонт изгаря целия ѝ тираж. Семейните и финансовите проблеми водят до психически срив и той прави опит за самоубийство (скача през прозореца на третия етаж), който го приковава дълго време към леглото. Именно при тези обстоятелства неговото слово придобива изключителна дълбочина и въздействие и бива забелязано от професора в Московския университет Н. И. Стороженко, който го спасява от мизерията и тоталното отчаяние, като му възлага преводи на френски и немски автори. В резултат на успеха на Балмонт като преводач княз А. И. Урусов му предлага да бъде негов меценат. Сред ярките творби, които създава и които му носят славата на забележителен поет и водещо име на символизма, е стихос-

¹ Първите си преводи на български народни песни Балмонт публикува в Париж в емигрантското списание „Последние новости“. В знак на признателност Славянското дружество в България му изпраща първия том на сборника с народни песни, съставен от Б. Ангелов и М. Арнаудов. Възторженото отношение на Балмонт към българския фолклор е отразено в „Славянски глас“ през 1928 г., следва и неговото лично посещение в София, по време на което изнася публични беседи. Българското Министерство на народната просвета финансира издаването на два негови сборника: *Соучастие души*, в който освен преводи на фолклорни текстове са включени и есета върху съвременната българска поезия (Ем. Попдимитров, Н. Ракитин, Н. Лилиев), и *Золотой сноп болгарской поэзии*, който съдържа над 100 песни в негов превод и предговор на Ем. Попдимитров.

бирката *Пламтящи здания* (*Горящие здания*, 1900). Със същия успех е и поетическата му книга *Да бъдем като Слънцето* (*Будем как Солнце*, 1902). Заради публичните си изявления и участия в демонстрации против Николай II Балмонт е прогонен от Санкт Петербург и емигрира във Франция, като през различни периоди живее и в други европейски държави, в Мексико и САЩ, пътешества из Африка, Азия и Австралия. Критичното му отношение към съветската власт и болшевиизма е повод отново да напусне родината си – този път завинаги. Материалната несигурност и трудностите на емигрантския живот го водят до психически срив.

В български превод негови стихотворения излизат в периодиката още в началото на XX век, а самостоятелно са представени в книгата *Дойдох да видя слънцето* (София: Христо Ботев, 1993). Оригиналят на стихотворението *Русалка*, което предлагаме в превод на български език, е взето от изданието: К. Д. Балмонт. *Полное собрание стихов. Том шестой*. Издание второе. Москва: Скорпион, 1911, с. 55 – 56.

Виктор Низовцев², *Русалка*

² Виктор Низовцев (1965) е съвременен руски художник. Завършва художествената академия в Санкт Петербург. Заминава за САЩ през 1997 г. Художественият му натюрел е потопен в приказния свят. Особено известен е цикълът му *Русалка*.

РУСАЛКА

В лазоревой воде, в жемчужных берегах,
 Плыла русалка в блеске чудном.
 Она глядела вдаль, скользила в тростниках,
 Была в наряде изумрудном.
 На берегах реки, из цельных жемчугов,
 Не возникало трав на склонах.
 Но нежный изумруд был весь её покров,
 И нежен цвет очей зелёных.
 Над нею догорал оранжевый закат,
 Уже зажглась Луна опалом.
 Но устремляла вдаль она лучистый взгляд,
 Плывя в течении усталом.
 Пред ней звезда была меж дымных облаков,
 И вот она туда глядела.
 И все роскошества жемчужных берегов
 За ту звезду отдать хотела.

РУСАЛКА

Край сапфирения бряг, във водния лазур
 Плуваше русалка в блясък чуден.
 Плъзгаше се сред тръстики и папур
 Цялата покрита с изумруди.
 По брега, застлан със скъпоценния обков,
 Не растат цветя благословени.
 Изумрудът е единственият ѝ покров
 И цветът в очите ѝ зелени.
 Залезът оранжев вече горе догоря
 И Луна изгря като опал.
 Но с очи льчисти надалече тя се взря,
 Плувайки в потока отмалял.
 Посред димни облаци една звезда изгря
 И нататък поглед тя зарея.
 Цялото имане от сапфирения бряг
 Тя поиска да даде за нея.